Дата: _____

Клас: _____

Тема: «Освіта, книгодрукування»

Мета: визначити умови і стан розвитку культури в українських землях XVI століття; охарактеризувати нові риси в освітньому процесі на прикладі діячів Острозької академії, єзуїтських колегіумів та братських шкіл; визначити роль Івана Федоровича у розвитку книгодрукування в українських землях; *розвивати* інноваційність (наводити історичні приклади впливу інновацій на суспільне життя); культурну компетентність (свідоме збереження та розвиток власної культури); вільне володіння державною мовою (повага до української мови як державної, зацікавленість у її розвитку); інформаційно-комунікаційну компетентність (критичне ставлення до інформації з різних джерел); громадянські та соціальні компетентності (працювати в групі, досягати порозуміння та налагоджувати співпрацю з іншими особами); навчання впродовж життя (аналізувати процес власного навчання); здатність спілкуватися іноземними мовами (розуміння важливості вивчення іноземних мов для розширення кола спілкування та отримання інформації про світ); формувати вміння висловлювати власну думку усно і письмово, діяти творчо, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, розв'язувати проблеми; *виховувати* любов до своєї рідної землі, бажання вивчати її історію.

Очікувані результати. Після цього уроку учні/учениці будуть: *знати* дати укладення Пересопницького Євангеліє, виходу друком перших книжок та заснування Острозької академії; *вміти* визначати причини і наслідки утворення Острозької академії; *розуміти* історичне значення розвитку книговидання та шкільництва на теренах України.

Обладнання: підручник: Історія України: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти / Г. М. Хлібовська, О. В. Наумчук, М. Є. Крижановська. – Тернопіль: Астон, 2025. – 256 с.; атлас: «Історія України. 8 клас» (ДНВП «Картографія»), мультимедійна презентація.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку

І. Організаційна частина.

Вітання і перевірка відсутніх учнів/учениць.

Створення сприятливої психологічної атмосфери уроку та формування позитивного емоційного налаштування на навчання.

ІІ. Перевірка домашнього завдання. Актуалізація опорних знань.

Бесіда

1. Як представники різних станів суспільства долучилися до захисту прав православних вірян у Речі Посполитій?
2. Якими законними способами боролися за свої права православні Речі Посполитої?

3. Назвіть реформи Петра Могили для покращення діяльності православної церкви.

Коментований перегляд та інтерпретація візуальних джерел (с. 50). Разом із Кліо розгляньте ілюстрації. Що на них зображено? Висловте припущення, як ці ілюстрації пов'язані з темою уроку. Правильність свого припущення перевірте в кінці уроку

III. Мотивація навчальної діяльності.

У 2024 р. першому вищому навчальному закладу Східної Європи виповнилося 448 років. Він розташований у місті Острог, Рівненської області. Острозька академія започаткувала нові риси в освітньому процесі.

Хто її заснував, хто був першим ректором, які науки там вивчалися і багато-багато інших питань щодо освіти в українських землях XVI століття ми розглянемо на нашому сьогоднішньому уроці.

IV. Вивчення нового матеріалу.

План

1. Умови і стан розвитку культури.
2. Освіта.
3. Пересопницьке Євангеліє. Книговидання. Іван Федорович.

1. ***Розповідь вчителя*** про умови і стан розвитку культури (*вплив суспільно-політичних подій, пожвавлення торгово-економічних відносин, розвиток міст, західноєвропейські процеси Ренесансу, Реформації та Контрреформації; поліетнічність; роль князів, шляхти, містян, селян, козаків, православної церкви в культурних процесах*).

Робота за завданнями рубрики «Барвограй ідей» (с. 51).

2. ***Робота в групах.*** Опрацюйте с. 51-52 і визначте особливості:

✔ група 1. Початкової освіти.

✔ група 2. Середньої освіти.

✔ група 3. Вищої освіти.

Зобразіть у вигляді схеми навчальні заклади, які надавали ці три рівні освіти.

Робота за завданнями рубрики «Острів цікавинок» (с. 52-53).

3. ***Робота з текстом підручника.*** Опрацюйте с. 53-54 і дайте відповіді на питання:

✔ Назвіть мови, які використовувалися в XVI ст. на українських землях. Дайте їм характеристику.

✔ Яка книга стала першим перекладом Святого Письма на староукраїнську мову?

Робота з відео. Перегляньте фрагмент і дайте відповіді на питання:

✔ Звідки Іван Федоров потрапив до України?

https://drive.google.com/file/d/1nGS7rhZ_pasTpQLl3H16QvL1mpc84KcQ/view

✔ У яких містах діяли друкарні Івана Федорова?

✔ Назвіть його друковані книги.

Робота з історичною картою. Опрацюйте в атласі карту «Господарство і культура українських земель в XVI – першій половині XVII століття» (с. 6) і покажіть населені пункти, де:

✔ створено першу рукописну книгу староукраїнською мовою;

✔ надруковано перші в Україні книги – «Апостол» і «Буквар».

Робота за завданнями рубрики «Барвограй ідей» (с. 54).

V. Закріплення вивченого матеріалу.

Перевірте себе, зайшовши за покликанням https://cutt.ly/sefsnHVT або за QR-кодом.

VI. Підсумки уроку.

Метод «Прес». Учні/учениці висловлюють свої думки стосовно уроку за алгоритмом. «Ми вивчили… Ми навчилися … Нас зацікавило … Отже, …»

VII. Домашнє завдання.

Опрацювати § 9 «Освіта, книгодрукування».